Södra häradet tar själv hand om sina vägar.

Livlig vägstämma i onsdags.

I onsdags hölls en betydelsefull vägstämma med Södra häradets väghållningsskyldige å tingsstället Skogs i Levide. Stämman var egentligen en fortsättning av den vägstämma, som hölls den 27 febr., och som blev ajournerad. Dagens brännande fråga var, huruvida kontraktet med A.-B. Vägförbättringar skulle prolongeras på ytterligare 5 år eller om vägunderhållet skulle övertagas av vägstyrelsen, och att intresset kring frågan var stort, kunde man förstå därav att vägdistriktets alla kommuner utom Tofta låtit representera sig, och dessutom hade en stor skara enskilda deltagare kommit tillstädes, så att tingssalen var till trängsel fylld. Förhandlingarna leddes av vägstyrelsens ordf., f. landsfiskal M. E. Svallingson.

Till stämmans förfogande förelågo nu tvenne kostnadsberäkningar: en från styrelsen omfattande inköp av allt slags behövliga maskiner, kostnader för avlöningar och försäkringar samt påförande av 35,000 kbm. grus och 4,000 kbm. makadam årligen, vilket slutade på en summa av kr. 175,000, samt ett förslag från hr H. N. Hermansson, Havor i Havdhem, upptagande detsamma som i föregående förslag men endast 24,000 kbm. grus och slutande på en summa av kr. 145,000. Dessutom förelåg A.-B. Vägförbättringars erbjudande att förnya kontraktet på ytterligare 5 år för en entreprenadsumma av kr. 170,000 pr år varjämte bolaget förband sig att påföra vägarna 4,000 kbm. makadam årligen mot en extra ersättning av 1 kr. pr kbm.

Hr Hermansson redogjorde i ett längre anförande för sitt förslag. Kostnadsberäkningen var byggd på underrättelser och uppgifter han erhållit från dir. Wretlind i A.-B. Vägförbättringar, ing. Sellergren, vägmästare och arbetare vid vägarbeten, ordf. i vägstyrelser på fastlandet, firmor som leverera maskiner m. fl. Tal. ansåg sitt förslag mest tillförlitligt, men medgav att dylika beräkningar dock ej kunna garanteras hålla i vilka väder som helst, därtill är vägarbetet alltför mycket beroende på väderleksförhållanden, samt kritiserade vägstyrelsens förslag. Detta var byggt på ursprungligen 3 beräkningar gjorda av olika styrelsemedlemmar och med så varierande grusmängd som 29,000, 35,000 och 42,000 kbm., och ändå hade alla slutat på omkring 175,000 kr. Tal. sade sig i princip vara mot entreprenadsystemet, ty där måste man räkna med en del utgifter, som ej vägstyrelsen behöver tänka på, t. ex. utdelning till aktieägarna. För något år sedan lämnades 12 proc. utdelning. En entreprenör måste alltid räkna med en vinst- och riskmarginal. Han måste ha fram 2 summor, en som han anser sig möjligen kunna utföra arbetet för, och en som han måste begära för att vara säker på, att han går i land med företaget. I detta fall kan bolaget räkna med att det möjligen skulle kunna utföra arbetet för 134,000 kr., men för att vara på den säkra sidan begär det 174,000. Vägstyrelsen däremot räknar endast med de verkliga utgifterna, som arbetets utförande belöper sig till.

Riksdagsman Th. Gardell framhöll, att inom lagstiftningen röra sig planer på stora omändringar inom vägväsendet, men allt "flyter" f. n. Det har föreslagits anställande av vägingenjörer, och tal. hade motionerat om en sådan särskilt för Gotland, som han trodde skulle bli till gagn. På senare tid har man börjat experimentera med kalkstensmakadam och vattengrus, och ett sådant experiment har även försökts på Gotland vid Bönders i Klinte. Tal. trodde, att gråstensmakadammen bleve allt dyrare ju svårare den bleve att anskaffa, samt föreslog, att kontraktet med bolaget måtte förnyas till dess dess kontrakt med Norra häradet utgår eller till den eventuellt nye vägingenören kommer.

Hr Hermansson var tilltalad av motionen om en vägingenjörs placerande i Visby, men kunde inte inse, att detta skulle kunna utgöra något skäl för att nu åter utlämna vägarna på entreprenad. Tal. kunde dock gå med på entreprenad, men endast på villkor att vissa mängd väglagningsämne garanterades att påföras vägarna.

Landstingsman Joh. Ahlsten, Koparve i Alva, ansåg, att det ej tjänade till någon nytta att få hit vägingenör så länge vi ha vägarna ute på entreprenad, ty då håller entreprenören ingenjörer. "Allt flyter i vägfrågor", sade hr Gardell. Så mycket större skäl då för vägstyrelsens övertagande av vägarna, ty endast därigenom kunna vi följa med utvecklingen, vilket vi aldrig kunna göra om vi låsa fast oss vid en entreprenör, som kanske ofta måste fuska för att få det att gå ihop. Tal. yrkade, att vägstyrelsen måtte övertaga vägunderhållet.

Hr Hermansson: Tror hr Gardell, att det går så fort med kalkstensmakadamiseringen, att vi ej behöva tänka på vidare väglagningsarbete? Vi ha i Sverige 378 vägdistrikt, varav vägkassan övertagit underhållet i 308, och av dessa sköta vägstyrelserna vägarna i 277 distrikt och entreprenörer i 31, vilket tydligt visar vad man i allmänhet anser bäst.

Lantbr. Jac. Niklasson, Fride i Lojsta, yrkade bifall till hr Ahlstens förslag. Tal. hade alltid varit av den uppfattningen, att när de tre åren voro gångna skulle vägstyrelsen övertaga underhållet.

Hr Gardell medgav, att kalkstensmakadammen endast var försök. Visst kan styrelsen sköta vägarna, om distrikt betalar.

Lantbr. Ant. Jacobsson, Bölske i Eke, kritiserade en del av styrelsens beräkningar. Det är ej otroligt, att grusräkningen kan bli dyrare än man beräknat, och de lämpligaste och lättast åtkomliga stenarna till makadam äro tagna. Tal. yrkade vägarnas utlämnande på entreprenad.

Lantbr. Joh. Jacobsson, Myrungs i Linde, konstaterade likheten mellan hr Hermanssons och styrelsens beräkningar samt yrkade bifall till hr Ahlstens förslag.

Folkskoll. Rud. Blomqvist i Lojsta tackade för utredningarna och undrade, om det blir statsbidrag till alla kostnader, vilket ordf. besvarade med ja. Tal. framhöll, att vi måste räkna med bättre vägar för minsta kostnad, och det målet når man, om styrelsen övertager underhållet, varför tal. yrkade bifall därtill.

Hr Niklasson bemötte hr Jacobsson i Bölske vad beträffar gråsten. Det finns gott om sådan, och låt dessa komma som makadam på vägarna.

Handl. P. S. Lindstedt i Klintehamn kritiserade en del beräkningar och ansåg, att styrelsen kommit till samma summa som bolaget. Vägarna ha varit dåliga, men ingen skulle kunnat göra det bättre. Bolagets arbeten skola hållas efter, så blir det bra. Vi ha ingen garanti för att ej priset blir högre, om styrelsen får vägarna. Och statsbidragen få vi i vilket fall som helst. Tal. yrkade på kontraktets förnyande.

Ordf.: Priset kan bli både högre och lägre, om styrelsen får underhållet.

Ingenjör Arborelius i Slite: 1927 såg det ut som bolaget skulle få vägarna bättre, men sedan har det gått i den andra riktningen. En del grundförbättrade vägar äro redan sönderkörda.

Ordf.: Det är svårt med de smala vägarna, enär de äro 1-spåriga och hålla därför ej påfrestningen. De bredare hålla bättre. Vägstyrelsen går ej vidare med på grundförbättring av smala vägar.

Byggmäst. K. J. Stenström i Burgsvik: Om styrelsens beräkningar gått under bolagets, skulle han ha varit med om det. Nu yrkade tal. kontraktets förnyande, att arbetet ställes under kontroll, och att 6,000 kbm. makadam årligen påföres vägarna i rätt tid och där det behövs.

Ordf.: Bolaget går ej med på ändringar.

Hr Ahlsten: Ay de 70 proc. statsanslaget utgör kommer 55 proc. från bilskattemedel. Bilägarna ha rätt att fordra, att deras dryga skatter komma vägarna till godo. Snart kanske statsbidraget ökas till 80 och 90 proc., och då ha vi råd att öka grus- och makadamtillgången. Vi få ej låsa fast oss med dåligt vägunderhåll. Det är rätt princip att styrelsen får hand om underhållet.

Fänjunkare Hj. Sjögren, Bander i Mästerby: För 3 år sedan erhöll bolaget, att om det finge ett 3-årigt lån för inköp av maskiner med 3 års amortering, skulle distriktet få dessa maskiner nu. Då hette det, att maskinerna blevo utalitna till dess. Nu tycks man tro dem om så stor hållbarhet. Förr än staten höjer anslaget till 80—90 proc. tar den vägarna.

Hr Lindstedt, Hr Hermanssons förslag till grusåtgång är otillräckligt.

Folkskoll. Reinh. Dahlgren i Stånga: Bolaget har nätt och jämt skött vägarna, så att de duga för synen, men det måste bli bättre. Blir kontraktet förnyat, blir skötseln lika dålig som förut. Vi vilja ha vägarna klokt skötta till självkostnadspris. Ordf. har talat om enspåriga vägar. Allmogeskvior äro minst 10-spåriga. Och spåren ha ej blivit igenfyllda. S. k. eftersyn tycks ej göra något. Var och en skall dömas efter sina gärningar och A.-B. Vägförbättringar också. Tal. yrkade för sin del vägarnas överlämnande till styrelsen.

Folkskoll. Hönr. Boöberg i Hallingbo instämde med föregående talare. Det är på tok, att vi skola betala ett bolags vinstmarginal. Hr Hermanssons utredning står sig gott. Bifall till överlämnandet åt styrelsen.

F. riksdagsman Th. Hanséu, Bonsarve i Vamlingbo: Hr Hermanssons förslag är för dyrt. Yrkade på kontraktets förnyande. Vägarna i sudret äro goda och bra skötta.

Hr Blomqvist: Bättre vägar åt stränderna och sämre inne i landet. De sämsta lämnas åt sitt öde. Tal. kände en vägsträcka, där 1 lass grus utspritts över 1,500 m. och vägen var också därefter.

Lantbr. Herm. Larsson, Smiss i Garda: Hr Hermanssons materielförslag är jämförligt med bolagets, skillnaden i pris mellan dennes och styrelsens förslag är bolagets vinst- och riskmarginal. Låt oss förvandla den i grus och makadam, och vi ha gjort en god affär. Yrkade styrelsens övertagande av vägarna.

Hr Hermansson: Ing. Sellergren sade i höstas, att vägarna äro vid brist-ningsgränsen. Det får ej gå längre. Vi ha ingen anledning att premiera bolaget.

Lantbr. John Johansson, Gardarve i Fardhem: Skola vi längre betala 30,000 kr. årligen till förräntning av bolagets aktier? Låt de förbisedda 3-klassvägarna få tillgodogöra sig de 30,000. Bifall till överlämnande till styrelsen.

Lantbr. Kr. Kristiansson, Maldes i Stånga: Vi ha rätt att fordra, att de grundförbättrade vägarna skola hålla bättre, när så stora summor lagts ned på dem. 3-klassvägarna äro förbisedda. Yrkade överlämnande åt styrelsen.

Ordf.: De sönderkörda vägarna komma att lagas.

Landstingsman Rud. Bolin, Gandarve i Alva: Fyller ej bolaget sina åligganden, så finns det väg till k. bfhde.

Lantbr. Efr. Larsson, Simunde i Vamlingbo: Hr Hermanssons förslag är otillförlitligt. Yrkade kontraktets förnyande.

Hr Jacobsson i Bölske raljerade om, att vinstmarginalen komme att överflyttas i ökade avlöningar åt styrelsen.

Häradsdomare Joh. Olsson, Hallvarda i Västerhejde, kritiserade bolaget, för att det grusas på fel tid, när vägen är torr och gruset ej kan köras ned.

Lantbr. Wilh. Palmqvist, Bomarve i Vall: Får bolaget vägarna, veta vi vad det kostar, och därför yrkade tal. på kontraktets förnyande.

Hr Jacobsson i Myrungs trodde att styrelsen snart nog kunde få ned utlaxeringen till 20 öre pr fyrk.

Lantbr. Lingström, Leves i Levide, gav en märklig bild av bolagets grusningsmetod. En väg i Levide hade icke blivit grusad i rätt tid på våren. När den torkat av, påfördes så mycket grus, att den blev ofarbar. Man begärde få vält dit, men det blev nej. Man önskade då få räfsa av de största stenarna, men det blev nej från såväl bolaget som myndigheterna. Till slut hade bönderna måst köra med ringvältar, tills den blev någorlunda skaplig, ett arbete, som de fingo göra gratis, och slutligen fick man även taga bort de största stenarna.

Till slut framhöll hr Hermansson, att genom makadamiseringen blir underhållet lättare för varje år och bolagets vinst allt större om det får vägarna eller styrelsens utgifter allt mindre och mindre om den får hand om dem.

Sedan även disp. Esk. Wannberg i Lau yrkat på styrelsens övertagande av underhållet, förklarades diskussionen avslutad efter att ha pågått i cirka 5 timmar.

Vid häradet företagen omröstning, vilken samtliga ombud utom ett samt en hel del enskilda underhållsskyldige deltogo, avgåvos 275,560 fyrk för att vägstyrelsen skall övertaga vägunderhållet och 232,532 fyrk för förnyande av kontraktet med A.-B. Vägförbättringar, vadan alltså vägstyrelsen hädanefter skall sköta distriktets vägar.

Styrelsen fick i uppdrag att anskaffa personal och inköpa maskiner.

Ung växelförfalskare. En 20-årig yngling Karl Herbert Andersson har hur häktats för förfalskning av fyra växlar på tillsammans 625 kr., vilka pengar han helt och hållet förbrukat till sitt uppehälle och till nöjen. Enligt Motala Tidning ha bankens avier ej kommit vederbörande tillhanda, enär namnen varit ofullständiga eller oriktiga, så att breven ej kommit fram.

Åter en hemsk kollision vid järnvägsövergång. Nedgående passagerartåget från Alingsås till Göteborg, som vägar från Alingsås kl. 10,34 f. m., påkördes i går vid järnvägsövergången vid Alfhem, ett par km. från Alingsås, en droskbil, ägd och förd av droskägaren J. V. A. Johansson från Alingsås. Bilen slapades med tåget, som icke kunde stoppa förrän närmare 300 meter från olycksplatsen. Ett 20-tal meter från denna slungades Johansson ur bilen och blev ohyggligt massakrerad samt dödades ögonblicklig död. Johansson var född 1891 och gift. Vid övergången är sikten relativt god, men varken signalklocka eller grindar finnas där.